

چرا کسب روحانی را گردن نگرفت؟

فرهیختگان

فناغ از نتیجه دو مناظره برگزار شده بین جلیلی و پزشکیان، گزاره‌ای که دو نامزد راه یافته به دور دوم به ویژه در مناظره دوم بر آن تاکید می‌کردند، مرزبندی و عدم ارتباط شان با دولت روحانی بود. اینکه پزشکیان به عنوان کاندیدایی که شخص روحانی و کابینه‌اش از او حمایت کرده و در ستاد تبلیغاتی‌اش نیز حضور دارند، تلاش می‌کند تا مانع از چسبندگی خود به دولت دوازدهم بشود، نشان دهنده این است که هر دو کاندیدا شخصیت روحانی و کابینه‌اش را در بین مردم غیرمحبوب تصور کرده و چسبندگی به آنها را به معنی سنگین شدن وزن آرای منفی خود می‌دانند. از این دعوی رفت‌وبرگشتی به‌طور واضح این برداشت به وجود می‌آید که هر دو نامزد قائل به منفی بودن وجهه روحانی در بدنه جامعه بوده و به همین دلیل تمایلی ندارند که در افکار عمومی تصویری از چسبندگی آنها با کابینه دولت‌های یازدهم و دوازدهم به وجود بیاید.

پزشکیان اعضای ستادش را گردن نگرفت

سعید جلیلی در دو مناظره پایانی بارها دولت پزشکیان را دولت سوم روحانی می‌خواند تا از درپچه انتقادی به بررسی سیاست‌های اجرایی دولت‌های یازدهم و دوازدهم ورود کرده و از خود آلت‌زناتپویی برای این دولت درست کند: «مگر دوستان شما نمی‌گفتند مسکن مهر مزخرف است و افتخار می‌کردند که مسکن نمی‌سازیم؟ همین‌ها الان در ستاد شما هستند. آقای پزشکیان! اینها را مردم می‌دانند!» پزشکیان برای فرار از اتهام دولت سوم روحانی بودن اظهارات جلیلی را تهمت دانسته و می‌گوید: «[جلیلی] نمی‌خواهد رئیس‌جمهور شود اما جلوی دیدگان مردم تهمت می‌زند که من ادامه دهنده راه روحانی هستم. به افرادی که نیستند تهمت می‌زند و هیچ‌وقت حاضر نیست با آنها بنشینند و صحبت کند.» جلیلی برای اینکه اثبات کند آنچه می‌گوید تهمت نیست، حضور وزرای دولت دوازدهم در ستاد پزشکیان را مثال زده و می‌گوید: «دور و بر شما غیر از وزرای آقای روحانی هستند؟ آقای ظریف وزیر روحانی نبود؟ شما می‌گویید تهمت؟ آقای ظریف با آن عملکرد غلط و بی‌نتیجه در ستاد شما هست یا نیست؟» حال که نگ روحانی در نظر نامزدها، سیاه و با ضربی منفی بالا محسوب می‌شود پیشنهاد می‌شود علاوه بر اعلام برائت زبانی، نامزدها در عمل و سیاست‌های اجرایی خود نیز به نحوی عمل کنند که تداعی‌گر دولت هشت ساله روحانی نباشند.

صداقت شرط اول است

یک مدیر اجرایی برای اینکه بهتر تصمیم‌اش را به اجرا برساند باید بتواند ابتدا اعتماد عمومی را به خود جذب کند. در این مسیر نیز صداقت حرف اول را می‌زند. حتی اگر مردم با مشکلات عدیده اقتصادی و اجتماعی دست به گریبان باشند، اگر مدیر اجرایی در بیان چالش‌ها و همچنین راهکارهای رفع آن با مردم صداقت داشته باشد اعتماد عمومی به او زیادتر شده و دستش برای برنامه‌ریزی و اجرا بازر می‌شود. عکس این امر هم البته

همین قدر می‌تواند بحران‌زا باشد. اگر مردم از اظهارات و رویکرد‌های یک مدیر اجرایی بی‌صداقتی درک کنند، هیچ‌وقت با سیاست‌های اتخاذ شده از جانب او همراهی نخواهند کرد و این سیاست‌ها حتی اگر با پشتوانه فکری دقیق طرح‌ریزی شده باشند، در اجرا با شکست مواجه می‌شوند. حسن روحانی به واسطه اقداماتی همچون گرانی یک شیشه بنزین و در ادامه عدم پذیرش مسئولیت آن، با مردم بی‌صداقتی نشان داد. اینکه یک تصمیم با چنین اهمیتی بدون هیچ‌گونه پیوست اقتاعی به اجرا درآمده و رئیس‌جمهور نیز از پذیرش مسئولیت آن سر باز کند، طبعاً باعث سرخوردگی جامعه و سلب اعتماد از سیاستگذار خواهد شد.

تنبلی ممنوع

کسی که می‌خواهد مسئولیت مهم‌ترین سمت اجرایی را برعهده گیرد باید بدانند با حجم انبوهی از کار اجرایی مواجه بوده و پیگیری این امور جز با کار بی‌وقفه و بدون تعطیلی میسر نیست. در غیر این صورت حجم انبوه مشکلات کشور در سایه عدم پیگیری و برنامه‌ریزی حل نشده باقی مانده و سرمایه اجتماعی رئیس‌جمهور کاهش می‌یابد. این وضعیت صرفاً برای شرایط عادی است و اگر کشور درگیر بحران شود، حتی استراحت معمول رئیس‌جمهور نیز احتمالاً کاهش خواهد یافت چه برسد به مرخصی رفتن او. حسن روحانی که به مدیر پشت میزینش معروف است، کاملاً برعکس این اصل عمل کرده است. روحانی که تصاویر سرزدنش به کارخانه‌های تولیدی طوری منتشر می‌شد که گویا حین بازدید از خود رو نیز پیاده نشده، در زمان وقوع سیل گلستان و مازندران درحال سپری کردن ایام مرخصی در قشم بود و استاندار گلستان نیز در سفر خارجی به سر می‌برد. این رفتارهای روحانی باعث شد، زمانی که او دولت را با تورم ۶۰ درصدی به رئیسی تحویل می‌داد، تصویری از یک رئیس‌جمهور کم‌کار در اذهان باقی بماند.

در بین مردم بودن محبوبیت‌ساز است

نمی‌توان در بین مردم نبود و توقع محبوبیت داشت. یکی از مهم‌ترین دلایل محبوبیت رئیسی دیدارهای او با اقشار مختلف مردم، سفرهای استانی پر تعداد و بعضاً گفت‌وگوهای چهره به چهره با افراد کف جامعه بود. این امر باعث می‌شود تا مردم بتوانند از نزدیک با او ارتباط گرفته و با او احساس قربایت کنند. در سوی مقابل این رویکرد، روحانی تصمیم به تعطیلی سفرهای استانی گرفت. او نه تنها جلساتی با گروه‌های مختلف مردم نداشت بلکه زمره‌هایی از دست‌رسی سخت به رئیس‌جمهور حتی برای اعضای کابینه نیز شنیده می‌شد. اگر رئیس‌جمهوری نتواند با مردم ارتباط بگیرد طبیعتاً نباید توقع داشته باشد محبوبیتی نیز در بین مردم کسب کند.

تصویری ایده‌بودن را از خود دور کنید

حجم زیاد و تنوع بالای مشکلات کشور ایجاب می‌کند تا رئیس‌جمهور با نگاهی چندبعدی نسبت به مسائل اشراف پیدا کرده و تمام راه‌ها

برای حل چالش‌ها را در نظر بگیرد. نداشتن نگاه جامع باعث می‌شود تا رئیس‌جمهور بدون اولویت‌بندی تمام امکانات کشور را صرفاً برای چند مساله خاص به کار گرفته از سایر امور غافل بماند. به طور مثال روحانی در ماجرای مذاکره با غرب نشان می‌دهد که از چنین ویژگی‌ای برخوردار نیست. هرچند در مقابل چالش تحریم‌های سنگین اقتصادی مذاکره امری معقول محسوب می‌شود اما اینکه رئیس‌جمهوری بدون هیچ‌پلن دیگری صرفاً بر مذاکره تمرکز کرده و برای حل مشکلات کشور امید به همین تکرار بسته باشد باعث می‌شود هم در میز مذاکره دست بسته بوده و طرف مقابل را ترغیب به امتیازگیری کند، هم در صورت شکست منفعل مانده و ایده جایگزینی نداشته باشد و هم در صورت به نتیجه رسیدن مذاکرات نتواند از فرصت مهیا شده استفاده کند. اگر دولتی می‌خواهد امید مردم را از بین نبرده و برای این کاهش امید با کاهش محبوبیت مواخذه نشود باید تلاش کند با نگاهی جامع به مسائل کشور نگریسته و با کنار گذاشتن سیاست تک‌بعدی مانع از شکل‌گیری تصویر یک دولت بی‌ایده در اذهان عمومی شود.

برای حل چالش‌های اساسی کشور تلاش کنید

تورم، گرانی مسکن و خودرو، قیمت ارز و تعطیلی بنگاه‌های اقتصادی در یک دهه اخیر اساسی‌ترین چالش‌های اقتصادی کشور بوده‌اند. این چالش‌ها به واسطه قربانی که با زندگی روزمره مردم دارند اگر حل نشده باقی بمانند اثر بیشتری در ایجاد نارضایتی خواهند داشت. روحانی بدون توجه به این ضرورت‌ها افرادی را بر سرکان مهم‌ترین وزارت‌خانه‌های کشور گمارده بود که نساختن مسکن را به عنوان مهم‌ترین افتخار خود بیان کرده و ایده دیگری نیز برای کنترل قیمت مسکن نداشتند. حاصل عملکرد کابینه روحانی در مهم‌ترین حوزه‌های اقتصادی کشور موج گسترده‌ای از ناامیدی را در بین اقشار جامعه ایجاد کرده که تا سال‌ها دامن‌گیر کشور است. رئیس‌جمهور جدید اگر می‌خواهد سرمایه اجتماعی‌اش به سمت نابودی نرود باید برای حل این موارد به عنوان مهم‌ترین چالش‌های کشور برنامه دقیق و علمی داشته و در اجرای این برنامه نیز کوتاهی نوزد.

نگاه بالا به پایین مطلقاً ممنوع

کسی که در کشور مسئولیتی می‌گیرد اگر نگاهی این باشد که جایگاه‌ها برای منفعت شخصی و ارتقا در سلسله مراتب قدرت خلق شده‌اند طبعاً پس از نشستن بر مسند ریاست برای خود مزیتی نسبت به سایر مردم قائل بوده و به همین میزان نیز در رفتار خود تبختر نشان می‌دهد اما فردی که حل مشکلات مردم را مهم‌ترین هدف می‌داند از این جایگاه‌ها صرفاً به عنوان ابزاری برای همین هدف استفاده می‌کند. فردی که نقش خود را خدمت به مردم تعریف کرده نگاه بالا به پایینی نداشته و خود را برتر از مردم فرض نمی‌کند. این تلقی باعث می‌شود در رفتار شخصی فرد نسبت به مردم اثری از تبختر بروز نکرده و مردم همدلی بیشتری با او حس کنند.

انتقادپذیر باشید

انتقادپذیری ویژگی‌ای است که باعث می‌شود فرد به سرعت در مقابل هر فردی جبهه نگرفته و از کوره درنرود. کسی هم که از کوره در نمی‌رود طبعاً از توهین و تخطاب‌های مستقیم نسبت به منتقدانش نیز استفاده نکرده و به کدورت‌ها دامن نمی‌زند. روحانی برخلاف این امر منتقدانش را بی‌شناسنامه خطاب کرده و از تعابیری همچون «بروید به جهنم» استفاده می‌کرد. طبعاً خروجی این امر نیز چیزی جز سلب محبوبیت نیست تا حدی که امروز کسی حاضر نیست او و دولتش را گردن بگیرد که مبادا تبعات این عدم محبوبیت دامن‌گیر او نیز بشود.

شائبه رانت‌خواری را از خود دور کنید

اینکه دو برادر همزمان در ساختار حکمرانی مسئولیت داشته باشند را نمی‌شود به رانت‌خواری تعبیر کرد اما اگر برادری صرفاً به واسطه پیوند خویشاوندی و نه شایستگی شخصی در مهم‌ترین مسئولیت‌ها قرار بگیرد وضعیت فرق می‌کند؛ به ویژه اگر آن برادر اتهام فساد مالی را نیز با خود حمل کند. دولت روحانی به واسطه حضور خویشاوندان سیاسیون در پست‌های کلیدی و فساد اقتصادی آنها شاید در بین همه دولت‌ها سرآمد باشد.

اینکه برادر رئیس‌جمهور و معاون اول وی هر دو به اتهام فساد ملی کارشان به زندان بکشد و هویت سیاسی‌اش در داماد رئیس‌جمهور بودن خلاصه شده و همین ارتباط نیز به پل ارتقا تبدیل شود باعث شده تا رانت یکی از صفات چفت شده با دولت روحانی تلقی شود؛ دولتی که فقط ماجرای حقوق‌های نجومی مدیران آن برای موصف شدن به صفت رانتی کفایت می‌کرد. رئیس‌جمهور اگر می‌خواهد به آفت سلب محبوبیت دچار نشود باید از تجربه گذشته درس گرفته و مانع از شکل‌گیری ابهامات اینچنینی بپرامون خود و شخصیت‌های اصلی دولتش بشود.

ساده‌زیستی همراهی مردم را در پی دارد

حل مشکلات کشور علاوه بر برنامه‌نیاز به همراهی اجتماعی نیز دارد؛ چراکه تحمل مشکلات برای اصلاح امور جز از طریق همراهی مردم میسر نمی‌شود. این همراهی زمانی شکل می‌گیرد که مردم رئیس‌جمهور را نیز در مشکلات جامعه با خود شریک دیده و تلاش او را برای حل مشکلی که زندگی همه جامعه حتی خود او را درگیر کرده است ببینند. اگر مردم درحالی که زیر گرانی قیمت مسکن کمر خم کرده‌اند رئیس‌جمهوری داشته باشند که منزل شخصی‌اش از مناطق شمال شهر پایین‌تر نیامده و در بسیاری از سیاست‌ها همراهی نکرده و آن را به نفع خود ارزیابی نمی‌کنند. سهل‌الوصول‌ترین مسیر برای اینکه رئیس‌جمهور بتواند چنین تصویری از خود بسازد این است که زندگی شخصی‌اش را فرستگ‌ها از تحملات دور کرده و ساده‌زیستی پیشی‌کند. خلاصتین تصویری از دولت روحانی و همزمان اتخاذ سیاست‌هایی همچون گران کردن قیمت حامل‌های انرژی بحرانی را در سال ۹۸ رقم زد که تا سال‌ها می‌تواند برای روسای‌جمهور و سایر مقامات بلندپایه کشور عبرت‌آموز باشد.

باوجود آزادسازی قیمت بلیت هواپیما توسط دیوان عدالت اداری همچنان قیمت پروازها بالاست

بالا بالا بالاتر، بالاتر از ستاره‌ها!

زینب مزوقی خبرنگار گروه نقد روز

آذرماه ۱۴۰۲ برخی شرکت‌های هواپیمایی در اعتراض به دامنه‌نرخ مصوب شده به دیوان عدالت‌اداری شکایت کردند. دیوان عدالت‌اداری نیز مصوبه قیمت‌گذاری بلیت پروازهای داخلی را ابطال و اعلام کرد که «نرخ‌گذاری در حوزه حمل‌ونقل هوایی در موضوع نرخ‌گذاری تکلیفی دولت قرار نمی‌گیرد و عرضه و تقاضا نرخ خدمات را تعیین می‌کند.» این رای اعتراض وزارت راه و شهرسازی را «در پی داشت. این وزارتخانه با درخواست اعمال ماده ۹۱، حکم صادر شده را به حالت تعلیق درآورد. اما درنهایت ۲۶ خرداد ۱۴۰۳ دیوان عدالت برای صادره قبلی خود تاکید کرد. مجوزی که از سوی دیوان عدالت‌اداری صادر شده مبنی بر این اساس است که ستاد تنظیم بازار و شورای عالی هواپیمایی نقشی در تعیین قیمت بلیت پروازهای داخلی ندارند.

در سمت دیگر ماجرای قیمت پروازها؛ براساس آخرین اخبار منتشرشده آزادسازی قیمت سوخت هواپیما به دولت ارسال شده و انجمن شرکت‌های هواپیمایی برای تعدیل قیمت بلیت هواپیما نیز نرخ‌های مصوب شده را اعلام کرده است. پیش از این اما مهرداد بدرپاش وزیر راه و شهرسازی ۹ شنبه ۹ تیرماه درخصوص صدور حکم آزادسازی نرخ بلیت پروازهای داخلی توسط دیوان عدالت‌اداری گفت: «زمانی که عرضه و تقاضای یک خدمت تراز نیست، نمی‌توانیم مدیریت نرخ آن را به بازار واگذار کنیم. از رئیس قوه قضائیه و سرپرست ریاست جمهوری درخواست کرده‌ام درخصوص توقف این حکم تمهیدات لازم در نظر گرفته

شود. رشد جلدی قیمت را در پروازهای داخلی شاهد بوده‌ایم. از سرپرست ریاست جمهوری درخواست کرده‌ایم این موضوع در جلسه سران قوام‌مح شود تا مصوبات لازم در دستور کار قرار گیرد و حقوق مصرف‌کنندگان رعایت شود. از سرپرست ریاست جمهوری درخواست کرده‌ام این موضوع را در جلسه شورای سران مطرح کند تا مصوبه لازم‌راده داشته باشیم و بتوانیم به این موضوع ورود کنیم و از ظلم به مردم در افزایش بی‌رویه قیمت بلیت پروازهای داخلی جلوگیری کنیم. وقتی تقاضا با عرضه ناسازگار است، دولت باید با نرخ‌گذاری، بازار را کنترل کند؛ چراکه در غیر این صورت مشکلات متعددی برای مصرف‌کنندگان ایجاد خواهد شد.» درنهایت اما در روز پس از این سخنان بدرپاش، انجمن‌های شرکت‌های هواپیمایی نرخ‌های جدید پروازها را اعلام کردند.

هریک ساعت پرواز ۴۰ دلار شد

مقصود اسعدی سامانی، دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی در آن روز به ایسنا خبر داده بود که حدود ۱۰ تا ۱۲ شرکت هواپیمایی نرخ‌های جدید خود را اعلام و در سایت انجمن شرکت‌های هواپیمایی و سایت‌های خودشان نیز این قیمت‌ها را بارگذاری کرده‌اند. اسعدی افزود: «شرکت‌های هواپیمایی علی‌رغم تورم و افزایش دستمزدها و برخی هزینه‌های ارزی خارج از کشور که کم‌ان‌براساس نرخ ۴۰ دلار هر ساعت صندلی مسیره‌های پروازی خود را تعیین کرده‌اند و به تدریج قیمت‌ها را اعلام می‌کنند. هر شرکتی مجاز است قیمت خودش را برای مسیرهای مختلف پروازی اعلام کند. شرکت‌ها کلاس‌های نرخ‌های متفاوتی دارند و همه شرکت‌ها مکلف به رعایت سقف

قیمتی هستند.» او همچنین در رابطه با سقف قیمت‌ها اعلام کرد: «به‌طور مثال سقف قیمت بلیت اکونومی هواپیمای تهران-مشهد حدود دو میلیون و ۷۰۰ هزار تومان، تهران- تبریز حدود دو میلیون و ۴۰۰ هزار تومان و تهران- شیراز هم دو میلیون و ۶۰۰ هزار تومان است. وقتی بازار به تعادل برسد عرضه بلیت بیشتر می‌شود و قیمت‌ها نیز کاهش می‌شوند. قطعاً قیمت‌های جدید از قیمت‌ها فعلی بازار و حتی سقف نرخ‌های خود شرکت‌ها گذشته‌اند، کمتر خواهد شد. اطمینان می‌دهیم که این آزادسازی به نفع مردم و شرکت‌ها خواهد بود.»

مدت‌هاست دست‌رسی به بلیت‌چه هواپیما، چه قطار و چه اتوبوس از آنچه می‌توان احتمال داد هم سخت‌تر شده است. برای تمام خطوط هوایی کشور و در زمان مدنظر، بلیت‌هواپیما به‌آسانی پیدانمی‌شود و اگر سایت‌های فروش آنلاین بلیت را چک کنید، خواهید دید اکثر پروازها لغو شده‌اند و تنها چند پرواز محدود برقرارند. در چند ماه اخیر قیمت بلیت هواپیما علاوه بر کمیاب بودن، به شکل عجیبی بالا رفته و استفاده از ناوگان هوایی به یک امر لاکچری تبدیل شده است. چگونه؟ براساس گفته‌های اسعدی سامانی اسفند سال گذشته اعضای شورای عالی هواپیمایی به این جمع‌بندی رسیدند که نرخ هر ساعت صندلی پروازی ۴۰ دلار تعیین شود. البته پیشینه‌اند انجمن شرکت‌های هواپیمایی براساس آنالیز نرخ‌ها ۵ دلار بود. اما اسعدی سامانی گفت در آخر، ایرلاین‌ها تصمیم گرفته‌اند نرخ ۴۰ دلار برای هر یک صندلی در یک ساعت پرواز را از مسافران اخذ کنند.

درآمد مردم ریالی، قیمت بلیت هواپیما دلاری

براساس گفته‌های رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند ۵۴ فرودگاه فعال

نقد روز

پنجشنبه ۱۴ تیر ۱۴۰۳
 شماره ۳۱۷۷
 FARHIKHTEGANDAILY.COM
 FARHIKHTEGANONLINE

